

För- och grundskolenämnden

Tid: Torsdagen den 23 september 2021 kl. 09:00-16.35,
Lunch 12.00-13.00

Plats: Kommunstyrelsen och digitalt via Teams

Beslutande: Moa Brydsten (S), ordförande
Lena Riedl (M), 1:e vice ordförande
Nasteho Lander (V), 2:e vice ordförande
Roland Samuelsson (S)
Rosa Vallgård (S), tjänstgörande ersättare för Linda Burén (S)
Jimmy Liljefelt (S)
Jessica Åberg (V)
Ron Mahieu (C)
Anders Norqvist (L)
Morgan Flank (MP)
Camilla Berg (KD)

Övriga deltagare: Se sidan tre

Utses att justera: Lena Riedl

Sekreterare: §§ 74-88
Annelie Holmlund

Ordförande:
Moa Brydsten

Justerare:
Lena Riedl

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: För- och grundskolenämnden
Sammanträdesdatum: 2021-09-23

Anslaget har satts upp:

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Sammanträdesprotokoll
2021-09-23

Anslaget tas ner:

Förvaringsplats:

Utbildningskontoret

Underskrift:

.....
Linda Hellquist

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Jens Backman (S)

Gabriel Farrysson (M)

Ellinor Hansson (C)

Frida Karlander (L)

Arvid Lundberg (MP)

Tjänstemän

Ann-Christine Gradin

Christopher Granberg

Daniel Nordgren

Maria Runarsdotter

Åsa Bergström

Sofia Öberg

Michael Lindgren

Marcus Bystedt

Lina Gullbrand

Erika Holmberg

Fredrik Strandgren

Gabrielle Hultdin

Annelie Holmlund

Beslutsärenden

§ 74

Diariennr: SK-2020/00748

Fastställande av dagordning och fråga om jäv - FGN september

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar:

-att fastställa dagordningen

-att till protokollet notera att ingen person är jävig

Ärendebeskrivning

Föredragningslista till för- och grundskolenämndens sammanträde finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga - föredragningslista

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

§ 75

Diarienum: SK-2021/00268

FGN, Verksamhetsuppföljning 2021 - Delårsrapport perioden januari-augusti

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

- att godkänna delårsrapport avseende perioden januari-augusti 2021
- att godkänna uppföljning av nämndens uppdrag till förvaltningen perioden januari-augusti 2021
- att godkänna uppföljning av nämndens styrkort avseende mätvärden perioden januari-augusti 2021

Ärendebeskrivning

Förvaltningens samlade arbete har sedan mars i fjol präglats av den pågående coronapandemin. Fokus har legat på att vidta åtgärder för att minska smittspridning, minska oro och att värna arbetsmiljön. Den aktuella händelseutvecklingen liksom myndigheternas rekommendationer har kontinuerligt följts och så långt som möjligt omsatts i lokala rutiner. Beredningsplan och riskbedömningar för förvaltningen har utarbetats för att tydliggöra planeringsförutsättningar, roller och ansvar att hantera en allvarlig händelse samt minimera smittspridning och därmed effekter på verksamheten.

Betygsresultaten vårterminen 2021 visar på förbättrade meritvärden i årskurs 6 och årskurs 9. Flickornas resultat utmärker sig särskilt positivt då meritvärdet i årskurs 9 för flickor är det högsta som uppmätts de senaste fem åren. Meritvärdet i årskurs 9 har ökat från totalt 229 till 231 från förra läsåret, flickor från 241 till 248, pojkar minskar något från 218 till 217. Andelen behöriga till gymnasiet ligger på totalt 90 procent. Behöriga till

gymnasiestudier bland nyanlända har ökat markant från 2020 till 2021. Elevernas måluppfyllelse i årskurs 6 visar att andelen godkända elever ökar i svenska och matematik men att könsskillnaden i betyg i svenska är fortsatt stor där flickorna ligger högre. Betygen i årskurs 7 och 8 är dock lägre än förväntat där distansundervisningen bedöms ha satt sina spår i betygen, framförallt i ämnen med praktiska inslag som kemi och teknik.

Umeå kommun är en av de kommuner som i samverkan med Skolverket genomför en utvecklingsinsats för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända och flerspråkiga barn och elever. Insatserna ska stödja förskolan och skolan att skapa bättre förutsättningar för måluppfyllelse.

Statsbidraget likvärdig skola möjliggör insatser på huvudmannanivå liksom på skol- och klassrumsnivå, till exempel förstärkningar inom elevhälsan och studie- och yrkesvägledning.

Det statliga stödet Skolmiljarden har under året tilldelats nämnden som syftar till att mildra effekterna av pandemin och bidra till goda förutsättningar för barn och elevers måluppfyllelse.

Nämnden fattade under juni månad beslut om ny resursfördelningsmodell i förskola och pedagogisk omsorg. Den nya resursfördelningsmodellen träder i kraft 1 januari 2022.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: FGN delårsrapport till KS, jan-aug 2021

Bilaga 2: FGN uppföljning nämndens uppdrag till förvaltningen, jan-aug 2021

Bilaga 3: FGN uppföljning av nämndens styrkort avseende mätvärden, jan-aug 2021

Beredningsansvariga

Maria Runarsdotter, kanslichef

Sofia Öberg, ekonomichef

Åsa Bergström, HR chef

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Sammanträdesprotokoll
2021-09-23

Beslutet ska skickas till

KS diarium

SLK budget, henrik.olofsson@umea.se

§ 76

Diarienum: SK-2020/00638

FGN, Uppföljning internkontrollplan jan-aug 2021

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna uppföljning av internkontrollplan januari-augusti 2021 och gör bedömningen att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Ärendebeskrivning

I början av 2019 fattade kommunstyrelsen (KS) beslut om ny handledning för intern styrning och kontroll. Handledningen gör gällande att det i nämndernas uppföljning ingår att bedöma om de beslutade kontrollåtgärderna har genomförts och fungerat på det sätt som var avsett samt bedöma om den kvarstående risken, efter att kontrollåtgärder vidtagits, ligger under den risknivå som är acceptabel. Med uppföljningsrapporterna från nämnderna som grund utvärderar sedan KS kommunens samlade system för intern kontroll för vidare avrapportering till kommunfullmäktige. Uppföljning av nämndernas internkontrollplan avrapporteras tertiälvís i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning.

För merparten av nämndens identifierade riskområden pågår för närvarande genomförande av kontrollåtgärder och har markerats med status "delvis genomfört". Det gäller för kontrollområde ny lagstiftning, undervisning av nyanlända, inköp, omställd undervisning och skolfrånvaro samt barns utveckling och lärande i förskolan under coronapandemin, skolsegregation och kompetensförsörjning. Risknivån bedöms vara acceptabel för dessa kontrollområden.

Sammantaget har åtgärder för kontrollområde arbetsmiljö under coronapandemin och attestreglemente (status genomfört) genomförts och avslutats under perioden. Ingen kvarstående risk bedöms därmed föreligga.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: FGN uppföljning internkontrollplan, jan-aug 2021

Beredningsansvarig

Maria Runarsdotter, kanslichef

Beslutet ska skickas till

KS diarium

SLK budget, henrik.olofsson@umea.se

§ 77

Diarienum: SK-2021/00063

FGN, Fördelning av statligt stöd "Extra Skolmiljard" inom för- och grundskolan

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att fördela de av Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott tilldelade medlen i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag på fördelning.

Ärendebeskrivning

För att möta den utmaning som covid-19 pandemin medför beslutade regeringen att, i budgetpropositionen för 2021, förstärka det statliga stödet till skolväsendet med 1 miljard kronor. Syftet med tillskottet är att bidra till goda förutsättningar för kommunerna att kunna säkerställa att alla barn och elever får den utbildning de har rätt till, trots pandemin. Statsbidraget har fördelats proportionellt till kommunerna utifrån antalet barn och unga i åldern 6–19 år i respektive kommun. I sommar har regeringen utökat stödet till kommunerna med ytterligare 250 miljoner kronor, där Umeå kommuns andel uppgår till 2 935 364 kronor. Villkoren för de extra pengarna som regeringen tillskjutit är desamma som för pengarna som tillskotts i budgetpropositionen för 2021. Kommunerna behöver inte ansöka om pengarna utan de betalas ut av Skolverket till alla kommuner. Det finns ingen förordning eller liknande som anger mer detaljer hur de ska användas. Kommunerna bestämmer själv utifrån sina aktuella behov hur medlen ska fördelas. Medlen kan användas för insatser i hela skolväsendet, exempelvis inom förskolan, grund- och gymnasieskolan samt vuxenutbildningen. Det framgår att medlen även ska användas i enskild verksamhet. Kommunernas bidrag till enskilda huvudmän ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag. KS NAU har fattat beslut om att **det extra utökade statsbidraget på 2 935 364 som regeringen i sommar har anslagit till skolväsendet med anledning av coronapandemin fördelas med 2 071 550 kr till för- och grundskolenämnden och 863 814 kr till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**. Fördelningen av medlen på de två utbildningsnämnderna utgår från samma modell som Skolverket tillämpat,

men med den skillnaden att 15-åringar och 18-åringar viktas dubbelt i beräkningen. Detta för att dessa åldersgrupper är avgångsklasser i grundskola och gymnasiet, och därmed har kortare tidsperspektiv inför att söka vidare utbildning alternativt arbete.

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott i Umeå Kommun har tilldelat för- och grundskolenämnden 2 071 550 kr, av totalt 2 935 364 kr. De till nämnden tilldelade medlen ska fördelas utifrån principen om lika villkor (i relation till fristående huvudmän) till respektive skolenhet utifrån elevantal vid beräkningsdatum 2021-09-15.

Genomförande av insatser

Det statliga stödet ska användas under 2021. Det är därför viktigt att skolorna så tidigt som möjligt kan börja planera och genomföra insatser som behövs för att alla elever på skolorna kan få den utbildning de har rätt till trots pandemin. Behoven av insatser skiljer sig åt mellan skolorna. Rektor på respektive skolenhet planerar och genomför därför, efter kartläggning av vilka behov som finns för elever på skolan, insatser för såväl enskilda elever som grupper av elever.

Fördelning av det statliga stödet "Extra Skolmiljarden"

De till för- och grundskolenämnden tilldelade medlen fördelas i enlighet med modell som Skolverket tillämpat men med skillnaden att årskurs 7-9 viktas dubbelt i beräkningen. Detta då elevfrånvaron varit högre på högstadieskolor samt att fjärr- och distansundervisning genomförts i högre grad lämnas ett högre stöd till högstadieskolor.

Redovisning och rekvirering av tilldelade medel:

Kommunala skolor: Skolan tilldelas medel upp till tilldelad ram efter redovisning av genomförda insatser. Redovisning av genomförda aktiviteter lämnas till för- och grundskolenämnden senast 30 jan 2022.

Fristående skolor: Tilldelas medel i enlighet med beslutad tilldelning per elev. Redovisning av genomförda insatser lämnas till för- och grundskolenämnden senast den 30 januari 2022.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Beslut från KS NAU om fördelning

Bilaga 2: Beslut från Skolverket utökad satsning skolmiljarden.

Bilaga 3: Beräkning från Skolverket

Beredningsansvarig

Sofia Öberg, ekonomichef

Beslutet ska skickas till

Fristående huvudmän, grundskola

Områdeschefer, grundskola

Sofia Öberg, ekonomichef

§ 78

Diarienum: SK-2021/00268

FGN, Slutrapport aktiverade projekt 2020

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna redovisningen av slutredovisade investeringsprojekt enligt Kommunfullmäktiges uppdrag 41.

Ärendebeskrivning

En slutredovisning enligt Kommunfullmäktiges uppdrag 41; Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att säkra att slutredovisning av investeringsprojekt lämnas till berörda nämnder.

De slutredovisade projekten har godkänts i tekniska nämnden och överlämnas till för- och grundskolenämnden för redovisning enligt bilaga.

Beslutsunderlag

Bilaga: Redovisning aktiverade projekt 2020 för FGN

Beredningsansvariga

Michael Lindgren, lokalplanerare

Karin Isaksson, chef teknik- och fastighetsförvaltningen

Marcus Bystedt, ekonomichef

§ 79

Diarienum: SK-2021/00343

FGN, Sverigedemokraterna: Yttrande över motion - Förbud separata badtider i skolan och motverka kvinnoförtryck på kommunala badhus

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att föreslå Kommunfullmäktige att avslå del A av motionen.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna yrkar att kommunfullmäktige:

- Del A. Förbjuder skolorna att ha könsuppdelad simundervisning (besvaras av för- och grundskolenämnden).
- Del B. Motverkar verksamhet som bidrar till kvinnoförtryck och diskriminering på de kommunala badhusen (besvaras av fritidsnämnden).

Sverigedemokraterna framför i sin motion att könsuppdelad simundervisning har en negativ effekt på jämställdhet och ett öppet samhälle. Det är viktigt att alla lär sig simma men samhället får inte ge efter för hederskulturer. Vidare anför de att argument om att vissa elever inte kommer att delta i undervisningen som ej tillräckliga.

1 juni 2018 reviderades grundskolans läroplan del 1 och 2 med skrivningar om jämställdhet utifrån regeringens vilja att förtydliga skolans värdegrund och stärka utbildningens jämställdhetsuppdrag. Det innebär att skolor inte regelmässigt och över tid kan planera och genomföra könsuppdelad undervisning i exempelvis ett eller flera ämnen och att sådana uppdelningar endast bör kunna ske tillfälligtvis och under särskilda förutsättningar. Hösten 2022 införs ändringar i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningens läroplan med samma syfte.

Enligt grundskolans läroplan (Lgr11) ska skolan och lärarna synliggöra olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Eleverna ska utveckla sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och få en förståelse för hur det kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

Enligt skollagen (2010:800) beslutar rektor om sin enhets inre organisation (2 kap. 10 §). Det innebär en rätt att besluta om elevers indelning i undervisningsgrupper i skolan. Rektor ansvarar också för schemaläggning, vilket kan påverka vilka elever som möts i undervisningen. Lärare ansvarar för den undervisning som de bedriver (2 kap. 15 §). Det innebär att de kan bestämma att undervisningsgruppen inom ramen för undervisningen ska delas in i mindre grupper. Enligt Skolverkets konsekvensutredning avseende förslag till ändringar i läroplaner för att förtydliga skolans jämställdhetsuppdrag (Dnr 2017:00265) finns det ett visst utrymme för bedömning av om och när det skulle kunna vara befogat med könsuppdelning.

Utbildningens organisation påverkar elevernas uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt och därför ska skolan enligt skrivningar i läroplanen (Lgr11) organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans. Eleverna ska även få möjlighet att pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Diskrimineringsombudsmannen anger att skolor som delar upp sina elever efter kön riskerar att diskriminera eleverna. När elever delas upp efter kön och någon elev upplever sig missgynnad till följd av uppdelningen kan det innebära att eleven blir diskriminerad, även om det inte är skolans avsikt att diskriminera. Diskrimineringsombudsmannen fastslår att huvudprincipen ska vara likabehandling mellan könen, samtidigt fastslår diskrimineringsombudsmannen att det i några fall kan finnas ett berättigat syfte, exempelvis om avsikten är att öka simkunnigheten bland kvinnor som av religiösa och kulturella skäl annars inte skulle kunna delta. Av förarbetena till skollagens bestämmelse om befrielse från undervisning (7 kap 19 §) framgår att skolan tillfälligtvis, om det är rimligt, bör kunna använda gruppindelning eller andra organisatoriska och pedagogiska åtgärder, för att undvika att känsliga situationer uppstår för enskilda elever eller grupper av elever. Det kan till exempel avse simundervisning där flickor och pojkar skiljs åt. Grunden är dock att undervisningen ska vara så allsidigt och sakligt utformad att alla elever kan delta oavsett religiös eller filosofisk övertygelse.

Skolverkets konsekvensutredning avseende förslag till ändringar i läroplaner för att förtydliga skolans jämställdhetsuppdrag (Dnr 2017:00265) skriver att ett förbud mot könsuppdelad utbildning och undervisning kan i vissa fall vara oförenligt med mänskliga rättigheter. Frågan om könsuppdelad utbildning är komplex och berör flera rättigheter som följer av nationell och internationell rätt. I de flesta situationer är Skolverkets bedömning att könsuppdelad utbildning är oförenlig med elevens rättigheter, till exempel rätten till jämställdhet och icke-diskriminering. Det kan samtidigt finnas fall där ett för långtgående förbud mot könsuppdelad utbildning också kan innebära inskränkningar i elevens rättigheter, och till exempel kan leda till diskriminering genom krav på att representera sitt kön i en grupp. Exempelvis om det bara finns två pojkar i en undervisningsgrupp, kan en skyldighet att alltid blanda elever av olika kön vid gruppindelning få till följd att dessa pojkar inte får möjlighet att arbeta tillsammans.

Att skolan lever upp till intentionerna med den värdegrund som anges i skolförfattningarna är av stor betydelse, både för elevernas situation i skolan och för förhållandena mellan människor i samhället i stort. Skrivningar i skolförfattningarna har därför på uppdrag av regeringen förtydligats och Umeå kommuns grundskolor hanterar frågan om könsuppdelad undervisning utifrån gällande lagstiftning i skollagen, grundskolans läroplan samt diskrimineringslagen varvid för- och grundskolenämnden föreslår Kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Motion

Beredningsansvarig

Lina Gullbrand, utvecklingsledare

Yrkanden

Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Vänsterpartiet för bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Moderaterna för att anse motionen besvarad.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag till beslut mot Moderaternas yrkande att anse motionen besvarad och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Protokollsanteckning

Miljöpartiet och Socialdemokraterna: Miljöpartiet och Socialdemokraterna är i grunden negativt inställd till könsuppdelad simundervisning. Nämnden har inget mandat att införa ett förbud.

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

§ 80

Diarienumr: SK-2021/00355

FGN, Yttrande över V Motion nr 18/2020 - Gratis mensskydd till unga - Grundskola

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att återremittera ärendet med uppdraget att inhämta synpunkter från städ- och verksamhetservice samt att utreda konsekvenser och kostnader för genomförande.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har inkommit med en motion angående gratis mensskydd till unga där de föreslår att Umeå kommun tillhandahåller kostnadsfri tillgång till mensskydd på skoltoaletter i grundskolor och gymnasier.

Umeå kommun är skolhuvudman för de elever som går i våra kommunala skolor. Inom grundskolan är det 85 % av kommunens skolpliktiga barn som går i kommunala skolor och 15 % i fristående skolor. På gymnasienivå är det ca 80 % av kommunens ungdomar i gymnasieålder som går i en kommunal gymnasieskola och 20 % finns hos någon annan skolhuvudman. Gymnasieskolan har länet som upptagningsområde och ca 18 % av eleverna i våra gymnasieskolor har en annan hemkommun än Umeå. Det innebär att alla barn/ungdomar i Umeå inte har tillgång till Umeå kommuns skolor och alltså inte skulle få del av förmånen.

Ur ett medborgarperspektiv är det en brist att förslaget inte når alla unga medborgare i Umeå kommun. Skollokaler är inte heller tillgängliga kontinuerligt under hela året vilket innebär att gratis mensskydd endast finns att tillgå under terminstid.

Ansvar för att tillhandahålla sanitetsprodukter på skolornas toaletter har Tekniska nämnden via städservice. Skolorna ansvarar för inköp och städservice ansvarar för påfyllnad och städning av skolornas toaletter. För- och grundskolenämnden har alltså inte fullt beslutsmandat i frågan.

Finansieringen av förslaget omnämns inte men det går inte att genomföra med befintliga resurser inom för- och grundskolenämnden. Förslaget med gratis mensskydd till unga är i sig positivt men ligger inte i linje med skolans uppdrag och bör, om det ska införas, tillgängliggöras för kommunens alla unga medborgare och inte enbart för de som valt att studera i en skola som har kommunen som huvudman.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion nr 18/2020

Beredningsansvarig

Erika Holmberg, elevhälsochef

Yrkande

Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet för bifall till arbetsutskottets förslag att återremittera ärendet till förvaltningen. Återremitteringen innefattar uppdraget att inhämta synpunkter från städ- och verksamhetsservice samt att utreda konsekvenser och kostnader för genomförande.

Vänsterpartiet för att i första hand bifalla motionen och för att i andra hand återremittera ärendet till förvaltningen.

Moderaterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag att anse motionen besvarad och att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde.

Propositionsordning

Ordföranden prövar arbetsutskottets förslag om återremiss mot att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att återremittera ärendet till förvaltningen.

Beslutet ska skickas till

Erika Holmberg, elevhälsochef grundskolan

§ 81

Diarienum: SK-2021/00322

FGN, Yttrande över motion från Liberalerna (15/2021) Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att föreslå Kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ärendebeskrivning

Liberalerna (L) lyfter i sin motion behovet av att kartlägga antisemitism i Umeås skolor på liknande sätt som Malmö stad gjort och som Stockholms stad beslutat att göra. Malmö stad presenterade i februari 2021 rapporten "Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap - en rapport om antisemitism och det judiska minoritetskapet i Malmös förskolor, skolor, gymnasier och vuxenutbildning". Rapporten är framtagen i samverkan med Judiska församlingen i Malmö och visar att judiska barn känner sig otrygga pga sin etniska och religiösa tillhörighet. Liberalerna anför att Umeå kommun bör ta fram en liknande rapport, med konkreta förslag på åtgärder för att minska antisemitismen i kommunens skolor.

Liberalerna yrkar på att Kommunfullmäktige beslutar:

- att ge skolenämnderna i uppdrag att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor.
- att ge skolenämnderna i uppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag, baserade på resultatet i rapporten.
- att uppdraget redovisas i kommunfullmäktige.

Motivering till beslut

För- och grundskolenämnden delar Liberalerna åsikt om att antisemitiska uttryck aldrig ska accepteras. Enligt beslut i för- och grundskolenämnden

ska förintelsens minnesdag den 27 januari årligen uppmärksammas. 2013 fattades ett inriktningsbeslut om att en temadag för samtliga elever i åk 9 ska genomföras årligen i samarbete med Judiska föreningen och andra intresserade föreningar och organisationer. Beslutet grundades på att det i samråden med judiska företrädarna framkom att gruppen varit utsatt för kränkningar och trakasserier samt att det fanns en rädsla för att öppet visa sin tillhörighet till den judiska minoriteten. Temadagen för alla kommunens årskurs 9-elever har genomförts årligen sedan 2014. Huvudansvarig för temadagen har varit utvecklingschef som haft stöd av en arbetsgrupp där judiska föreningen ingått liksom romska föreningen. Temadagen är ett viktigt komplement till skolenheternas systematiska arbete mot kränkningar, diskriminering och trakasserier. Detta då arbetet kring temadagen identifierat den grundläggande problematik som finns för judar att leva som judar i det svenska majoritetssamhälle, bidragit till att lärare fått ökad kunskap och stöd i arbetet med att hantera frågor kopplade till antisemitism och konspirationsteorier, samt bidragit till att utveckla arbetet med nationella minoriteter. Områden som alla uppmärksammas som utvecklingsområden i den rapport som motionen hänvisar till *"Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap..."*. En rapport om antisemitism och det judiska minoritetskapet i Malmö förskolor, skolor, gymnasier och vuxenutbildning. Rapporten tydliggör att det finns stora utmaningar i att göra de kartläggningar som Liberalernas motion syftar till. Den omfattande rapporten pekar enligt författaren mot tendenser snarare än att gå på djupet i berörda frågor.

De åtgärdsförslag som lyfts fram i rapporten har i stor omfattning redan fångats upp i Umeå kommuns systematiska kvalitetsarbete och arbete mot kränkande behandling och diskriminering. För- och grundskolenämndens fokus på att utveckla det pedagogiska ledarskapet som yttrar sig i fortbildning och kollegialt lärande för rektorer, förstelärare, lärare och resurspersoner ligger helt i linje med det som i rapporten lyfts fram som det viktigaste åtgärdsförslaget när det gäller att utveckla skolornas och pedagogernas arbete mot antisemitism: fortbildning i relationell pedagogik och lågaffektivt bemötande. Ett annat åtgärdsförslag i rapporten handlar om att förebygga problem genom att ha fler personal ute i korridorerna, vilket Umeå kommun åtgärdat inom ramen för satsningen på ökad likvärdighet, en satsning som bland annat innefattar anställning av

socialpedagoger. Rapporten pekar även på att elever som utsatts för hatbrott önskar att skolorna ska vara mer aktiva i åtgärdandestadiet, genom att stötta dem som utsätts för hatbrott och reagera och agera för att skapa trygghet för utsatta grupper. Det rapporten här beskriver är det som huvudman och skolan utifrån lagstiftningen redan måste säkerställa i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Umeå kommun följer inte frågor som fångar antisemitism specifikt i UNGA-enkäten, utan har efter diskussioner och analyser i stället valt att ställa frågor kring kränkningar utifrån religion, hudfärg, bakgrund, åsikter, politiska åsikter och frågan om respondenterna håller med om att alla människor har lika värde. De kommunala grundskolorna arbetar aktivt i förebyggande syfte och har bildat lokala samverkansgrupper med representanter från skola, polis och socialtjänst för respektive skola för att analysera UNGA-enkätens lokala resultat. Utöver detta följer Umeå kommuns grundskolor upp och analyserar områdena trygghet, grundläggande värden och kränkningar i den årligt återkommande elevenkäten. Områden som även följs upp i Skolinspektionens enkäter som riktas mot åk 5 och åk 9. Skolinspektionens enkät VT 2021 visar att Umeå kommun har bättre resultat än riket när det gäller alla dessa områden, förutom förhindra kränkningar i åk 9 där resultat är lika bra som riket. Malmö kommun är sämre än riket i samtliga områden och jämfört med Umeå kommun är skillnaden avsevärd.

För- och grundskolenämnden anser med ovanstående beskrivning och motivering att det arbetas proaktivt med att utveckla det pedagogiska ledarskapet i Umeå kommuns grundskolor och med att främja, förebygga och åtgärda problem med kränkningar, ett arbete som inkluderar arbete mot antisemitism. Nämnden avser att fortsätta det redan påbörjade utvecklingsarbetet. De åtgärder som redan vidtas i Umeå kommun ligger i linje med de åtgärdsförslag som lyfts fram i den rapport som motionen hänvisar till "*Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap...*". För- och grundskolenämnden anser därmed att det inte finns behov att rikta resurser mot att särskilt kartlägga antisemitismen i Umeå kommuns grundskolor. Slutligen är det viktigt att påtala att för- och grundskolenämnden inte kan påverka arbetet med dessa frågor hos kommunens fristående skolor då de har egna huvudmän. De fristående skolorna är inbjudna att delta i UNGA-enkäten som är en kommun-

övergripande enkät och i Umeå kommuns årliga elevenkät, men de väljer själva huruvida de medverkar.

Beslutsunderlag

Bilaga: Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor (15/2021)

Beredningsansvarig

Fredrik Strandgren, skolstrateg

Yrkanden

Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet för bifall till motionen.

Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Reservation:

Anders Norqvist (L), Lena Riedl (M), Camilla Berg (KD) och Ron Mahieu (C) till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

KS-diarium

§ 82

Diarienum: SK-2021/00390

FGN, Yttrande över rekommendationer: Granskning - Arbete för att motverka kränkande behandling

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att anse att revisionernas bedömningar är väl underbyggda samt att rekommendationerna bildar relevanta underlag för åtgärder.

Ärendebeskrivning

De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun har givit Ernst & Young AB i uppdrag att granska om för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedriver ett ändamålsenligt arbete med att motverka kränkande behandling och främja likabehandling inom grundskolan och gymnasieskolan. Granskningen syftar även till att bedöma i vilken utsträckning rekommendationerna från granskningen som genomfördes 2011 har tagits omhand. Granskningen har genomförts som en intervju- och dokumentstudie. Intervjuer har genomförts med utbildningsdirektör, biträdande utbildningsdirektörer med ansvar för grundskolan respektive gymnasieskolan, områdeschef för gymnasieskolan, elevhälsochef, enhetschef för elevhälsan vid Umeå gymnasieskolor samt jämlikhetsutvecklare. I granskningen har även intervjuer genomförts med rektorer, elevgrupper, lärare och kuratorer vid tre av kommunens grundskolor samt vid en av kommunens gymnasieskolor. Urvalet har gjorts i samråd med verksamhetsledning och representerar en variation sett till storlek, anmälningsstatistik samt resultat av elevenkät.

Den sammantagna bedömningen är att nämnderna till viss del bedriver ett ändamålsenligt arbete för att förebygga, upptäcka och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Detsamma avseende arbetet för att utreda, åtgärda och följa upp elever som utsätts för kränkande behandling.

Revisionens bedömningar omfattar de tre delarna: 1) Förebyggande och främjande insatser 2) Upptäcka, utreda och åtgärda, 3) Uppföljning.

Bedömningen är att det till stor del bedrivs ett ändamålsenligt förebyggande arbete mot kränkande behandling. Det ses särskilt positivt på de erfarenhetsutbyten som av intervjuade bedöms som såväl goda som tillräckliga. Inom särskilt grundskolan finns det ett omfattande utbildningsmaterial, som enheterna sedan vidareutvecklar. Att samtliga intervjuade uppger att det finns centralt stöd vid behov bedöms positivt och omfattar även en av revisionens rekommendationer från 2011. Flera intervjuade ser dock ett behov av utökat arbete för att förebygga och upptäcka nätkränkningar. Gemensamma rutiner och mallar användas som centrala råd och det är upp till respektive enhet att utforma innehållet. Möjligheten för enheten att justera innehållet utifrån identifierade fokusområden bedöms som positivt och bör fortsatt vara fokus för arbetet. Men stickprovskontrollerna visar variation gällande omfattningen av enheternas redogörelser samt att vissa inte uppfyller krav i enlighet med aktuella revisionskriterier.

Bedömningen är att nämnderna i till viss del bedriver ett tillräckligt arbete i syfte att upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling.

Bedömningen grundas på att gemensamma mallar är tydliga och informationsrika men att det noterats att dessa inte tillämpas av samtliga skolenheter. Revisionens tidigare rekommendation gällande förankring av dokumentation av utredningar i ärenden som rör kränkande behandling kvarstår därför på denna punkt. Enligt skollagen är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Det bör därför inte finnas något utrymme för att enskild personal ska göra personliga bedömningar om vilka ärenden som ska anmälas. Likaså finns det variationer i vilka ärenden som anmäls och datumangivelse varierar, vilket försvårar uppföljningen. Revisorerna ser positivt på att nuvarande system av samtliga intervjuade uppges vara praktiskt. Detta menar revisorerna möjliggör för nämnderna att skärpa sin interna kontroll på området som inkludera uppföljning avseende utredningstid och dokumentationsunderlag.

Bedömningen är att båda nämnderna behöver stärka sin interna kontroll avseende uppföljning av anmälningar. Samtliga enheters planer uppges inte vara upprättade för läsåret och det är ytterst nämnderna som är ansvariga att planer för arbetet finns på alla nivåer, att dessa är uppdaterade och tillräckliga. Revisorerna anser att nuvarande system för hantering av anmälningar möjliggör för en uppföljning avseende utredningstid och dokumentationsunderlag inklusive vidtagna åtgärder.

Två av de fyra rekommendationer från 2011 bedöms beaktats till sin helhet. Dessa två är: Ta fram rutiner för att arbeta i enlighet med bestämmelserna i nya skollagen om huvudmannens ansvar för att utreda och vidta åtgärder, Skapa forum för erfarenhetsutbyte med syfte att tillvarata de goda exempel som finns i skolorna var gäller bland annan förebyggande arbete samt för utvärdering. De två rekommendationer från 2011 som bedöms inte beaktats i sin helhet är: Tillse att samtliga skolor har likabehandlingsplaner/ årliga planer mot kränkande behandling som uppfyller lagarnas krav samt nämndernas egna krav, Rutiner för dokumentation av utredningar i ärenden som rör kränkande behandling och trakasserier bör förtydligas och förankras med rektor och personal.

Utifrån granskningens resultat rekommenderas båda nämnderna att: säkerställa att skolorna arbetar målinriktat och att det finns rutiner vad gäller det upptäckande och förebyggande arbetet, inklusive nätkränkningar, säkerställa att skolornas rutiner täcker samtliga sju diskrimineringsgrunder och sexuella trakasserier, säkerställa att skolornas planer mot kränkande behandling uppfyller aktuella föreskrifters krav, skärpa sin interna kontroll så att anmälningar, utredningar och åtgärder följs upp i enlighet med gällande regelverk för samtliga fall där en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Motivering till beslut

För- och grundskolenämnden anser att revisorernas bedömningar är väl underbyggda samt att rekommendationerna är relevanta utifrån bedömningarna.

Både Umeå kommuns egna elevenkäter och Skolinspektionens enkäter visar höga resultat när det gäller områdena trygghet, grundläggande värden och förhindra kränkningar. Resultat som till stor del beror på att det bedrivs ett ändamålsenligt förebyggande arbete mot kränkande behandling som är av god kvalitet i Umeå kommuns för- och grundskolor.

När det gäller arbetet med att upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling är det positivt att de gemensamma mallarna bedöms som tydliga och informationsrika. Detta skapar goda förutsättningar för att samtliga enheter ska kunna följa dem, vilket granskningen dessvärre konstaterar inte görs på alla enheter. Nämnden delar granskningens bedömning att den interna kontrollen behöver skärpas och att denna kontroll underlättas av att nuvarande system för hantering av anmälningar anses praktiskt av alla intervjuade. En skärpt kontroll som ska innefatta enheternas uppföljning av anmälningar om kränkande behandling samt kvaliteten i enheternas planer.

Utifrån revisionens rekommendationer kommer följande åtgärder att vidtas under höstterminen 2021.

1. Beslut på huvudmannanivå som innebär att mallarna för planarbetet ska användas av samtliga för- och grundskolenheter. Ansvar: Biträdande utbildningsdirektör
2. Alla rektorer och områdeschefer får utbildning i hur man gör en plan som svarar upp mot aktuell lagstiftning. Genomförs senast i november. Ansvar: Biträdande utbildningsdirektör
3. Förstärkt intern kontroll av enheternas planer mot diskriminering och kränkande behandling. Områdescheferna som går igenom alla sina verksamheters planer under november månad utifrån en checklista som framgår av utbildningen ovan. Ansvar: Områdeschef ansvar för kontroll.
4. Informationen och uppföljningen av för- och grundskolenheternas likabehandlingsplanarbete presenteras på decembernämnden. En uppföljning som innefattar: De för- och grundskolenheter som har brister i sitt planarbete, vad som brister, vilka åtgärder som ska vidtas i syfte att rätta till bristerna, samt när uppföljning av åtgärderna ska ske. Ansvar: Jämlikhetsutvecklare
5. Förstärkt intern kontroll av att anmälningar, utredningar och åtgärder följs upp i enlighet med gällande regelverk när elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Ansvar: Områdeschef genomför stickprovskontroller

6. Rutiner mot diskriminering och kränkningar ingår HT 2021 i rektors årliga analys av skolenheten utifrån "Stenmodellen". Ansvar: Strateg
7. Digital dokumentation över vilka för- och grundskolor som deltagit på utbildningstillfällen. Ansvar: Jämlikhetsutvecklare:

Beslutsunderlag

Bilaga 1 - Granskning av grund- och gymnasieskolornas arbete för att motverka kränkande behandling Umeå kommun

Beredningsansvarig

Fredrik Strandgren, skolstrateg

Beslutet ska skickas till

kommunrevisionen@umea.se, senast den 1 oktober 2022

KS-diarium

§ 83

Diariernr: SK-2018/00581

FGN, Fyllnadsval av ersättande ledamot i arbetsutskottet

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att utse Jessica Åberg (V) som ersättande ledamot i nämndens arbetsutskott.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beviljade 2021-04-26 Wilmer Prentius (V) begärt entledigande från uppdraget som ersättande ledamot i för- och grundskolenämnden.

Prentius uppehöll även uppdraget som ersättande ledamot i nämndens arbetsutskott och därför behöver en ny ersättande ledamot i utskottet utses.

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Helena Andersson, lönekonsult

§ 84

Diarienumr: SK-2021/00399

FGN, Återrapport av personuppgiftsincidenter januari-augusti

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att nämnden har tagit del av återrapport av personuppgiftsincidenter för perioden januari-augusti 2021.

Ärendebeskrivning

Enligt beslut i för- och grundskolenämnden 2018-10-25 skall nämnden varje tertiäl informeras om de incidenter som skett inom sitt verksamhetsområde och de åtgärder som vidtagits. Med anledning av Kommunfullmäktiges beslut gällande frekvensen för avrapportering kommer detta istället att redovisas i delårsrapporter.

Vid tid för delårsrapport har 18 personuppgiftsincidenter inrapporterats varav två (2) har anmälts vidare till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Övriga incidenter har åtgärdats och avslutats.

Av de två anmälda incidenterna avsåg det ena felaktig behörighet till personuppgifter. Vid inloggning för vårdnadshavare för att ansöka om fritidsplats fick vårdnadshavare tillgång till elevlistor innehållandes bland annat namn, födelsenummer och adress till andra barn. Funktionen med felaktig behörighet har anmälts till systemägare för avstängning.

Då uppgifterna rör barn, vilket är en grupp som omgärdas av strängare sekretess, skickades en anmälan till IMY som därefter har beslutat att avsluta ärendet.

Det andra ärendet avsåg bilder på och känslig information om elever och som fanns väl synligt i ett arbetsrum. Informationen fotades vid ett tillfälle av elev och spreds sedan i en klasschatt. Efter att incidenten

uppmärksammandes har rektor informerat sina medarbetare om rutiner kring hantering av alla typer av personuppgifter.

Det bedömdes dock inte som osannolikt att incidenten medfört en risk för fysiska personers rättigheter och friheter, varför en anmälan till IMY gjordes. IMY har därefter beslutat att avsluta ärendet.

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, personuppgiftskordinator

§ 85

Diarienumr: SK-2021/00017

FGN, Delegationsbeslut och anmälningsärenden - För- och grundskolenämnden 2021-09-23

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning

Inför för- och grundskolenämndens sammanträde 2021-09-23 redovisas anmälda delegationsbeslut och anmälningsärenden som ska delges nämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga – Sammanställning av delegationsbeslut och anmälningsärenden, upprättad vid tidpunkt för kallelsens utskick.

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Informationsärenden

§ 86

Diarienumr: SK-2021/00012

Utbildningsdirektören informerar

Coronainformation

- Vägledande beslut är fattat av stadsdirektören om vad som ska gälla efter 28 september avseende digitala möten och distansarbete utifrån ett arbetsmiljöansvar. Uppdrag är därefter överlämnat till förvaltningschefer att fatta förvaltningsspecifika beslut. Dialog och samråd har inom utbildningsförvaltningen genomförts löpande och beslut har fattats vilket bl.a. innebär:
 - att digitala möten är huvudregel
 - att fysiska, sociala sammankomster som hör till arbetet bör undvikas

Förvaltningens beslut gäller t o m 15 januari 2022 och samverkan har även skett med de fackliga organisationerna.

- Vaccination av barn från 12 år kommer att inledas vecka 41. Folkhälsomyndigheten har tillsammans med Region Västerbotten det övergripande ansvaret. Diskussioner förs vad gäller hur samverkan mellan Regionen och skolhuvudman ska ske.

Nationell granskning

Biträdande utbildningsdirektör för grundskola, Christopher Granberg, informerar om publicerad rapport avseende granskning av skolor i riket som under en 10-årsperiod uppvisat låga resultat. En av dessa är Ersängsskolan åk 7–9.

Skolhuvudmannens insatser och planer som finns i samarbete med rektor presenteras.

Utredning – Särskilda undervisningsgrupper

Skolstrateg Gunnar Olofsson informerar om nämndens uppdrag avseende utredning om särskilda undervisningsgrupper - resursklasser.

§ 87

Vidicue och Webex - nya videolösningar ersätter Cisco meeting

Cisco meeting stängdes den sista augusti då avtalet har löpt ut med nuvarande leverantör. Från den första september har Cisco meetings ersatts av två nya system. Vidicue är systemet för säkra möten där externa parter deltar och Webex ska användas för säkra interna möten inom kommunen, medan vid möten där sekretessuppgifter inte hanteras ska Teams användas.

Kvalitetsdialog

§ 88

Kvalitetsdialoger

Områdeschefer för för- och grundskola genomför tillsammans med förskolestrateger dialog med nämndens politiker kring förskoleverksamhet.